

ÅRSPLAN 25/27

Grønnmyra FUS barnehage

Grønnmyra

INNHold

1. Om årsplanen og FUS sine mål for barnehagene

Visjon

Verdier

Hovedmål

2. Om barnehagen

3. Vårt verdigrunnlag

Barn og barndom

Demokrati

Mangfold og gjensidig respekt

Likestilling og likeverd

Bærekraftig utvikling

Livsmestring og helse

4. Barnehagens formål og innhold

Sosioemosjonell støtte og veiledning

Organisering og ledelse

Læringsstøtte

5. Barns medvirkning

6. Samarbeid

Foreldresamarbeid

Samarbeid med andre instanser

7. Overganger

Tilvenning i barnehagen

Overganger innad i barnehagen

Overgang mellom barnehage til skole

8. Barnehagen som pedagogisk virksomhet

Lærende organisasjon

Planlegging

Vurdering

Dokumentasjon

Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte.

9. Barnehagens fagområder

**BARNET
FØRST!**

BARNET
FØRST!

HEI ALLE BARN, FORELDRE OG ANSATTE, VELKOMMEN TIL GRØNNMYRA FUS BARNEHAGE!

Vi er i gang med nytt år i Grønnmyra FUS barnehage, og sammen med personalet har vi barna i fokus! Hos oss kommer barna og leken først. Vi gleder oss til å ta fatt på et nytt år med mange nye magiske dager. Denne pedagogiske årsplanen er med på å sikre kvaliteten i arbeidet med barna i barnehagen. Planen må sees i sammenheng med de andre styringsdokumentene som barnehagen er forpliktet til.

Årsplanen har flere funksjoner; den skal:

- Være et arbeidsredskap for personalet for å styre barnehagen i en bevisst og ønsket retning.
- Gi foreldrene mulighet til å kunne påvirke innholdet i barnehagen.
- Gi informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til eier, politikere, kommunen, barnehagens samarbeidspartnere og andre interesserte.
- Være grunnlag for kommunens tilsyn med barnehagen.

I tillegg til årsplanen har barnehagen velkomstbrev med informasjon til nye foreldre i barnehagen, FUS kjedens serviceerklæring, etiske retningslinjer, progresjonsplan for fagområdene i rammeplanen, kompetanseplan for personalet og månedsplaner. Vårt satsningsområde er språk, natur og uteliv.

Samtidig skal vi i den kommende perioden ha ulike tema som vi knytter opp mot de 7 fagområdene i rammeplanen, barns medvirkning, psykososialt barnehagemiljø og lek, vennskap og fellesskap.

Her i Grønnmyra FUS er det engasjerte og dedikerte ansatte som skaper hverdagsmagi og opplevelser for barna. De legger til rette for gode felles opplevelser, at relasjoner knyttes og at barna kan leke sammen på en dynamisk og fin måte.

Vi vil også dette barnehageåret fortsette å være en barnehage fylt med lek, glede, opplevelser og varierte aktiviteter. Barna i Grønnmyra skal oppleve at de er viktige som selvstendige individer, og som en del av barnehagens fellesskap.

Jeg vil ønske alle store og små et godt og innholdsrikt barnehageår!

Med vennlig hilsen

Anita Kristin Lieng

Daglig leder

1. OM ÅRSPLANEN OG FUS SINE MÅL FOR BARNEHAGENE

Denne årsplanen skal vise hvordan barnehagen jobber for å oppfylle kravene i den nasjonale rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver. Årsplanen skal også beskrive hvordan vi jobber for å nå FUS sine felles målsetninger for barnehagene.

Visjon:

Sammen gir vi barndommen verdi: Vennskap, lek og glede og hverdagsmagi

Visjonen er vår ledestjerne og den staker ut en retning for hva vi ønsker at FUS barnehagene skal oppnå – nå og i fremtiden. Visjonen er det vi strekker oss etter hver dag i møte med barn, foreldre og kollegaer.

En visjon er et ideal vi ønsker å jobbe mot, en ledestjerne der fremme som skal være med å styre kursen vår i det daglige arbeidet. Lek og glede legger vi til rette for og skaper sammen med barna ved å sette av tid og rom til lek i barnehagen både inne og ute. Det handler også om voksendeltagelse, fellesskap, venner, flytsone, opplevelser, fantasi, og den kunsten det er å ta lek på alvor samtidig som det jo bare er gøy og på licksom.

Hverdagsmagi for oss i Grønnmyra står svært sentralt, men selv om det kanskje først forbindes med store og kanskje spektakulære ting, så kan hverdagsmagi også handle om de små tingene, og de nære opplevelsene. Det dreier seg om å være «pålogget» som voksen og klare å se hva som opptar barna her-og-nå og skape et magisk øyeblikk i møte med en katt på tur, eller å kaste stein i en rolig rennende bekk, eller å plukke de første vårblostmene. Samtidig kan det selvsagt være en heldagstur med buss til opplevelsrike Lekeland, ake med kjelke på Budor, eller overnatting i telt ute i det fri. Hverdagsmagi trenger ikke å handle om de mest storslåtte oppleggene. Det handler om den gode fortryllende følelsen.

Vennskap er en visjon og en ledestjerne som vi er svært opptatte av og ønsker å jobbe aktivt mot. I første omgang dreier det seg mye om å veilede og hjelpe barna til å utvikle god sosial kompetanse som blir deres ballast i møte med andre både barn og voksne. Vi snakker om «venneanskaffelseskompetanse». Dette starter på liten base med blant annet turtaking, det å dele med andre, omsorg, empati, fellesskap, trygghet og etter

hvert selvregulering (jeg kan ikke ta lekebilen fra deg selv om jeg har lyst på den). Det handler også om å være årvåken som voksen å legge til rette for at spirende samspill og positiv kontakt kan bli til vennskap over tid. Samtidig skal alle ivaretas og føle seg godt inkludert i fellesskapet. Vi legger til rette for gode felles opplevelser, knytte relasjoner og å leke sammen på en dynamisk og fin måte. De aller fleste barn utvikler naturlig en god vennekompetanse, dette innebærer både det å klare å begynne et vennskap, men også det å holde på et vennskap over tid. Samtidig vil det alltid være noen barn som også strever litt med dette. Her blir den voksnes evne til å observere og ta tak svært viktig. Vi jobber derfor mye med lekegrupper. Dette for å legge til rette for relasjonsbygging for de som kanskje synes det er vanskeligere å søke kontakt med andre og å holde på den når hele avdelingen er samlet. Dette blir også en lek som den voksne kan observere og delta i på nærmere hold enn ellers. Barna får her veiledning, hjelp og støtte til å mestre et positivt samspill med andre og å opprettholde dette over tid. Dette er en kontinuerlig oppfølging alle barn får gjennom hele barnehageløpet ut i fra deres individuelle behov.

Verdier

Verdiene er kulturbærerne i FUS. Verdiene forteller hva vi står for, hva vi tror på og hva som er viktig for oss. De er en kilde til motivasjon og inspirasjon i det daglige arbeidet i barnehagen på veien for å virkeliggjøre visjonen.

I GRØNNMYRA ER DET GLØDENDE, SKAPENDE OG TILSTEDEVÆRENDE VOKSNE.

GLØDENDE:

Vi er profesjonelle og et engasjert personale. Vi tar barnas initiativ og innspill på alvor, Vi legger til rette for ivrige og medvirkende barn. Vi undrer oss, er impulsive og viser glede. Vi holder oss faglig oppdatert, og skaffer oss faglig påfyll gjennom ulike kurs og faglitteratur. Vi har et trygt og godt arbeidsmiljø og vi trives. Vi har god humor og er lekende voksne.

SKAPENDE:

Vi er kreative, tålmodige, Store og små innspill blir møtt med anerkjennelse og blir tatt med videre i vårt arbeid. Vi utforsker og undrer oss sammen med barna, roser og viser glede over det de gjør. Vi er fantasifulle, kreative, nysgjerrige og lekende. Vi setter os ned sammen med barna og deltar. Barna får ta del i avgjørelser og vi er gode på å lytte til hvert enkelt barn. Vi snakker til og med barna med respekt og høflighet.

TILSTEDEVÆRENDE:

Vi er engasjerte, omsorgsfulle, trygge og oppmerksomme. Vi observerer, oppmuntrer, motiverer og inspirerer hverandre og barna. Vi ser barna og tar dem på alvor og møter dem på deres nivå. Vi viser barna at vi har et godt arbeidsmiljø og gode kollegaer. Våre holdninger speiles i våre handlinger.

Vi finner ikke lykken – vi skaper den.

Hovedmål:

- FUS barn har et positivt selvbilde
- FUS barn er trygge og forskende, trives i lek og har vennekompetanse
- FUS barn gleder seg til “resten av livet”, og vet at de har påvirkningsmulighet og at innspillene deres teller
- FUS barn har det gøy i barnehagen

Barnehagens tiltak for å oppnå målene:

- De voksne er gode rollemodeller.
- Vi har fokus på barns mestring.
- Vi anerkjenner barna på en positiv måte.
- Vi tilrettelegger for lek og aktiviteter.
- Vi har god kommunikasjon med barnas hjem.
- Vi lytter og tar tak i barnas interesser.
- Vi legger til rette for at barna skal få medvirke i egen hverdag.
- Vi lytter og stiller barna åpne spørsmål.
- De voksne deltar og legger til rette for gode lekemuligheter i barnehagen.
- Vi vektlegger humor og glede.

FUS tiltak for å oppnå målene:

- Personalet deltar på kompetanseutvikling gjennom FUS skolen.
- Personalet deltar på veiledning.
- Personalet følger retningslinjene til Smartmat.
- Personalet følger FUS standarder

I FUS barnehagene har vi et felles slagord, «Barnet først». Det innebærer at alt vi gjør skal være til barnets beste. «Barnet først» er også navnet på vår kompetansesatsing, der målet er et likeverdig barnehagetilbud av høy kvalitet i alle våre barnehager.

I denne årsplanen er kapitlene bygd opp slik: Først en beskrivelse av hva rammeplanen sier, så en beskrivelse av hvordan vi vil gjennomføre dette i praksis.

2. OM BARNEHAGEN

Grønnmyra FUS barnehage ble startet august 2008. Vi har 5 avdelinger; Brennesla, Knaskerøtter, Kruspersille, Sukkererten og Eplekarten.

Vi i Grønnmyra FUS barnehage har valgt å ha uteliv, natur og språk som våre satsningsområder i perioden. Det vil si at elementer av språk og uteliv alltid skal være tilstede i vår hverdag. Dette gjelder når vi jobber med ulike temaer, men også når vi forbereder for eksempel høytider som jul eller påske. Variert aktivitet er viktig for motorisk utvikling og kroppsbeherskelse. Samt at det er en viktig kilde til livsglede og mestringfølelse. Vi er ute i all slags vær, noe som både er fascinerende og inspirerende.

Vi har valgt å dele barnegruppen inn i stor base og liten base. Innenfor basene er det igjen delt inn i team. På liten base er barna fra ca. 0-3 år og på stor base fra 2-5 år. Vi har også en ute-gruppe for de som går siste året i barnehagen og noen av de eldste 4 åringene.

TEAMENE

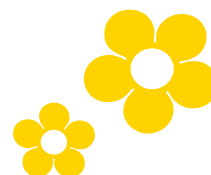
På hvert team er det faste barn og faste voksne. Hvert team har en pedagogisk leder, som sammen med sine barnehagelærere, fagarbeidere og pedagogiske medarbeidere har ansvar for den pedagogiske gjennomføringen, samt foreldresamarbeidet på sitt team.

Våre team på liten base:

Sukkererten og Eplekarten

Våre team på stor base:

Brennesla, Kruspersille og Knaskerøtter.

3. VÅRT VERDIGRUNNLAG

«Barnehagens verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid. Barndommen har egenverdi, og barnehagen skal ha en helhetlig tilnærming til barnas utvikling. Barnehagens samfunnsmandat er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 7)

Barn og barndom

«Barna skal møtes som individer, og barnehagen skal ha respekt for barnets opplevelsesverden. Barns liv påvirkes av omgivelsene, men barn påvirker også sine egne liv.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 8).

Vårt syn på barn og barndom:

- I Grønnmyra FUS barnehage ser vi på barndommen i seg selv som en viktig og verdifull periode av et menneskes liv.
- Barndommen har egenverdi, og er ikke bare en forberedelse og et springbrett til voksenlivet. Barn har sin egen kultur, væremåte, tankesett og de forholder seg til verden på en annen måte enn voksne. Samtidig er de også mennesker med forskjellig bakgrunn i kultur, familie og identitet.
- Ivaretagelse av barnets beste skal stå i fokus, og innenfor disse rammene ønsker vi å gi barnet et miljø som fremmer utvikling både i et personlig og et sosialt perspektiv. Det er viktig for oss at barn utvikler et positivt forhold til seg selv og tro på egne evner, samtidig skal de klare å balansere dette inn i et fellesskap.

Demokrati

Barnehagen skal fremme demokrati og være et inkluderende fellesskap der alle får anledning til å ytre seg, bli hørt og delta. Gjennom å delta i barnehagens fellesskap skal barna få mulighet til å utvikle forståelse for samfunnet og den verden de er en del av.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 8).

Våre metoder for å fremme demokrati:

Barna skal få oppleve verdien av demokrati, at de har en stemme og at de blir lyttet til om det er noe de ønsker å fortelle. Hos oss skal alle få kjenne på at deres mening betyr noe og blir tatt på alvor, men at de ikke alltid får gjennomslag for egne ideer da de i barnehagen er en del av et større fellesskap. Gjennom veiledning i møte med andre skal barna lære om gjensidig respekt for hverandre og det genuine ønsket og viljen til å forstå andre mennesker. Vi jobber for at alle skal føle seg likeverdige i barnehagen og møte interesse for hvem de selv er og hva de tenker.

Mangfold og gjensidig respekt

«Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt. Barnehagen skal bidra til at alle barn føler seg sett og anerkjent for den de er, og synliggjøre den enkeltes plass og verdi i fellesskapet. Barnehagen skal legge til rette for kulturmøter, gi rom for barnas egen kulturskaping og bidra til at alle barn kan få oppleve glede og mestring i sosiale og kulturelle fellesskap.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 9).

Våre metoder for å fremme mangfold og gjensidig respekt:

I Grønnmyra FUS barnehage ønsker vi å bidra til å styrke barns selvfølelse. For oss i Grønnmyra FUS betyr mangfold at alle barn skal bli sett og anerkjent ut fra sine forutsetninger. Vi i barnehagen vil styrke og følge opp barna sin egen kultur og tradisjon og individuelle forutsetninger, slik at de opplever glede og mestring i sosiale og kulturelle fellesskap. Dette gjøres igjennom ulike arrangementer og aktiviteter gjennom hele barnehageåret. Barnehagen skal vise hvordan alle kan lære av hverandre og fremme barnas nysgjerrighet og undring over ulikheter og forskjeller.

Likestilling og likeverd

«Barnehagen skal fremme likeverd og likestilling uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur, sosial status, språk, religion og livssyn. Barnehagen skal motvirke alle former for diskriminering og fremme nestekjærlighet.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 10)

Våre metoder for å fremme likestilling og likeverd:

Likestilling i barnehagen skal ikke handle om at alle skal være like, men ha like muligheter. Muligheter til å bli sett, hørt og oppmuntret til å delta i fellesskap sammen med andre barn og voksne. Vi skal gjøre dem trygge på seg selv, og bidra til at barnet utvikler seg i tråd med alder og modenhet. Dette gjenspeiles i alle aktiviteter i barnehagehverdagen. Gjennom aktiviteter, lek og andre møter i barnehagen skal barna få erfare solidaritet, og kjenne på det å være del av en gruppe som gir deg støtte og fellesskapsfølelse. Hos oss skal barna få kjennskap til at det finnes ulike måter å tenke og leve på, dette fordi vi har en åpen kultur med respekt for alle uavhengig av familiesammensetning, kultur, tanker eller identitet.

Bærekraftig utvikling

«Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosiale forhold og er en forutsetning for å ta vare på livet på jorden slik vi kjenner det. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå at dagens handlinger har konsekvenser for fremtiden.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 10.)»

Våre metoder for å fremme bærekraftig utvikling:

Det å lære betydningen av å ta vare på verden vi lever i er viktig i et barns liv. I Grønnmyra FUS lærer barna om bærekraftig utvikling, og får en gryende forståelse av hvordan alt liv på jorda henger sammen. Vi har fokus på ressursutnyttelse, søppelhåndtering og vi jobber for at barna tar med seg disse verdiene videre i livet. Nytt i Grønnmyra er at vi skal anlegge egen grønnsakshage. Her vil barna få være med fra såing til innhøsting.

Livsmestring og helse

«Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Barna skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser. Barnehagen skal være en arena for daglig fysisk aktivitet og fremme barnas bevegelsesglede og motoriske utvikling. Måltider og matlaging i barnehagen skal gi barna et grunnlag for å utvikle matglede og sunne helsevaner.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 11).

Handlingsplan

I Grønnmyra FUS barnehage legger vi til rette for livsmestring og helse gjennom forebyggende arbeid. Vi skal være en arena for trivsel, livsglede og mestring og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Fysisk, psykisk og sosial helse skal ha fokus hos oss og vi jobber for dette på forskjellige måter. Vi har fokus på et sunt og allsidig kosthold, vi følger FUS

Smartmat (<https://fus.no/smartmat>). Fysisk aktivitet og bevegelsesglede er en del av vår hverdag både ute og inne og vi tar i bruk barnehagens nærmiljø, skog og mark gjennom hele året. Brennesla er ei utegruppe som trives best med aktiviteter og læring i uterommet hele året. Vi bruker nærmiljøet men har egen buss som tar oss med til vår egen utebase i Sørskogbygda og andre turmål på innlandet. Friluftsliv, natur og uteliv er hovedfokuset til utegruppa. Vi bruker naturen som en ressurs og en arena for undring, lek og læring. Vi fokuserer på barns ressurser og støtter til å håndtere og mestre utfordringer og motgang og til å utvikle robuste barn. Samtidig lærer vi barna sosiale strategier for å motvirke mobbing og krenkelser og for å fremme empati, vennskap, diplomati og toleranse for ulikhet.

I Grønnmyra har vi også et bevisst forhold til at barn kan være utsatt for omsorgssvikt, vold og seksuelle overgrep og har et våkent blikk for at dette kan oppdages.

4. BARNEHAGENS FORMÅL OG INNHOLD

«Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen. I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 19)

Barnet først er et helhetlig system for å styrke de ansattes kunnskap og handlingskompetanse. Det består av tre ulike hovedområder som sammen bidrar til å styrke barns allsidige utvikling; sosioemosjonell støtte og veiledning, organisering og ledelse samt læringsstøtte.

Sosioemosjonell støtte og veiledning:

Sosioemosjonell støtte og veiledning handler om hvordan de ansatte klarer å skape en barnehagehverdag som hjelper barn å utvikle gode relasjoner med andre, oppleve glede ved å lære noe nytt, oppleve trygghet og tilknytning og ha en opplevelse av selvbestemmelse og selvstendighet.

Positivt klima: I et positivt klima smiler og ler de ansatte sammen med barna. Vi ser mange bevis på at de har en god relasjon til barna, og de viser

entusiasme og interesse både med kroppen og stemmen. De er der barna er, i barns høyde og med kroppen vent mot dem.

Negativt klima: Det er fravær av at de ansatte straffer, håner, kjefter og erter barna.

Sensitive voksne-trygge barn: Å være sensitiv handler om å være oppmerksom og respondere på det enkelte barns tegn på at de har behov for støtte. De ansatte kjenner barna godt. De merker hvis barna

er urolige, redde, uoppmerksomme, uinteressert, og de tilpasser atferden sin for å respondere på det de ser.

Barns perspektiv og medvirkning: De ansatte følger barns initiativ og ideer, viser fleksibilitet og ivaretar barnas perspektiv. De lar barn uttrykke seg og etterspør barns ideer, gir barn ansvar og oppmuntring til å klare seg selv.

Emosjonskompetanse hos barn og ansatte:

Emosjonskompetanse handler om å identifisere og forstå egne følelser og håndtere frustrasjon. Det handler om å forhindre at stress og uro overvelder evnen til å tenke klart, og ha kontroll over hvordan og når du uttrykker følelser.

Emosjonsveiledning: I emosjonsveiledning er de ansatte bevisst barnets følelser, er til stede, oppretter kontakt med barnet, viser forståelse og aksept for barnets følelser. De går inn i følelsen til barnet, og navngir følelsen. Hvis nødvendig, hjelper og støtter de barnet i problemløsningen.

Organisering og ledelse:

Organisering og ledelse handler om hvordan ansatte skaper en barnehagehverdag som hjelper barn å utvikle god selvregulering, holde fokus og vise

interesse for lek og læringssituasjoner. De ansatte etablerer og opprettholder rutiner og strukturer for å skape forutsigbarhet og trygghet, slik at barna kan engasjere seg i meningsfulle og utviklingsfremmende aktiviteter.

Gruppeledelse og veiledning: de ansatte er proaktive og har klare forventninger til atferd. De gir oppmerksomhet på ønsket atferd og gir trygge og forutsigbare rammer.

Tilrettelegge for lek, læring og overganger:

Avdelingen har klare rutiner og de ansatte sikrer flytende overganger. Barna kjenner til regler, og barnehagehverdagen preges av lite venting. Innhold og aktiviteter er godt forberedt.

Variasjon: Det er varierte og interessante materialer i barns høyde. De ansatte tar barns perspektiv og legger til rette for barns deltakelse i aktiviteter.

Læringsstøtte:

Læringsstøtte handler om at de ansatte gir støtte til barnas læring. Det teoretiske grunnlaget kommer hovedsakelig fra forskning på kognitiv utvikling og språkutvikling. Der vektlegges forskjellen mellom det å kun lære fakta og læring av hvordan fakta henger sammen, er organisert og avhengig av hverandre. Barns kognitive og språklige utvikling er avhengig av mulighetene de får til å benytte eksisterende ferdigheter, og om de ansatte støtter utviklingen av stadig mer komplekse ferdigheter. Læring skjer når barnet er i samspill, er aktivt og opplever mening og engasjement. Ren instruksjon egner seg ikke for barn i barnehagealder. De har behov for å delta og medvirke og oppleve mening for at læring skal kunne skje.

Begrepsutvikling, forståelse og dybdelæring:

De ansatte bruker læringsfremmende diskusjoner og aktiviteter sammen med barna. Læring handler ikke bare om å tilegne seg kunnskap, men også om å benytte denne kunnskapen i nye situasjoner. De ansatte legger mest vekt på å øke barnas forståelse, snarere enn bare å gjennomføre læringsaktiviteten. De ansatte relaterer nye begreper til situasjoner, hendelser eller objekter som barna er kjent med. Gjenkjenning fremmer læring. De ansatte etterspør barns tenkning og problemløsning.

Tilbakemeldinger: Barn trenger tilbakemeldinger på egen læring for å få mest mulig ut av en situasjon/

aktivitet. Når barna er i lek og holder på med aktiviteter kan de ansatte gi hint (verbalt eller fysisk) eller stille spørsmål og komme med innspill for at barna skal holde på lenger med en oppgave, og dermed oppnå økt læring og mestring. Målet er tilbakemeldingssirkler, det vil si gjentakende spørsmål - svar - sekvenser, slik at barnet får en dypere forståelse av det aktuelle temaet.

Språk: I språkstøtte er det viktig med hyppige samtaler sammen med barna, og frem- og tilbake utvekslinger mellom barnet og de ansatte. De ansatte snakker med barna, ikke til. De stiller mange åpne spørsmål, der det kreves mer enn et eller to ord til

svar, de repeterer og videreutvikler barnas utsagn, setter ord på det de selv gjør og det barna gjør. De har et variert språk, forklarer ord og knytter ord til hendelser/erfaringer her og nå. De ansatte har en klar intensjon om å fremme barns språk i samtaler mellom barna og mellom barn og ansatte.

Egenledelse i lek og læring: De ansatte støtter barn i sin utvikling av egenledelsesfunksjonene; planlegging, organisering, arbeidshukommelse, fleksibilitet, selvregulering, selvmonitorering, igangsetting. De ansatte tilrettelegger for et variert og rikt lekemiljø og deltar i barnas lek.

HOS OSS KOMMER LEKEN FØRST

Lek er barnas arena og den viktigste arenaen for læring. I leken lærer barn å være i sosiale relasjoner med andre. Leken er spontan og kan oppstå i alle hverdagslige aktiviteter. Leken bygger gjerne på felles opplevelser, så en viktig oppgave for de ansatte er å gi barna nettopp dette. Personalet må også bygge oppunder og videreutvikle leken sammen med

barna. FUS sitt satsningsområde er egenledelse i lek og læring. Egenledelse beskrives som «hjernens dirigent». Evnen til å være aktiv og selvstendig i en oppgave over tid. Rollelek er spesielt godt egnet til å utvikle egenledelse. For barn i barnehagealder er lek og vennskap helt essensielt når det kommer til trivsel i barnehagen.

- Personalet skal sørge for at barna har felles erfaring de kan bygge leken på.
- Barnehagen legger til rette for lek i mindre grupper
- Personalet skal gi rom og sørge for at barna har tilgjengelig lekemateriell.
- Personalet skal være en støttespiller for de barna som trenger hjelp inn i leken.
- Personalet skal støtte og berike leken til barna. De må hele tiden vurdere sin rolle.

Gjennom leken lærer barna å starte opp, planlegge å organisere leken for seg selv og andre barn. De ser seg selv som en del av et fellesskap i barnehagen. De må regulere sine egne følelser i ulike situasjoner og være fleksibel til å finne ulike løsninger når det kreves. Gjennom rolleleken tilegner barna seg kunnskaper som å forhandle og fordele roller,

EGENLEDELSESHJULET VISER HVA BARN LÆRER I LEK:

konfliktløsning, fleksibilitet, rikt og variert språk, empati, tilegning av kunnskap og opplevelse av mestring.

VENNSKAP OG FELLESKAP

Sosial kompetanse handler om å kunne samhandle positivt med andre i ulike situasjoner. Den gjenspeiles i barnets evne til å ta initiativ og til å opprettholde vennskap. Sosial kompetanse utvikles kontinuerlig gjennom handling og opplevelser. Dette skjer i alle situasjoner i løpet av dagen. Barnehagens hverdag skal være preget av gode følelsesmessige opplevelser. Glede, humor og estetiske opplevelser skal kjennetegne barnehagen vår. Barn kan tidlig vise at de bryr seg om hverandre, løse konflikter og ta andres perspektiv. De kan ta hensyn og vise omsorg. Opplevelse av egenverd og mestring, lek med jevnaldrende og tilhørighet i et positivt fellesskap skal prege barnehagen.

Vi skal bidra til at barnet utvikler trygghet og stolthet over egen tilhørighet og respekt for andres kulturelle verdier og ytringer. Sosial kompetanse er vesentlig for å motvirke utvikling av problem på tvers av kulturer. Barnehagen skal legge til rette for likeverdig dialog/samhandling mellom ulike grupper. For å oppnå dette må personalet være åpne for å reflektere over egne holdninger og handlinger.

RELASJONER

Hos oss i Grønnmyra FUS vet vi, basert på internasjonal forskning som «Barnet først» at relasjonens kvalitet er avgjørende for effekten av interaksjonen mellom mennesker. Vi vet at det er i arbeidet med relasjoner vi må ha fokuset for at barna skal utvikle seg til å bli den beste versjonen av seg selv. Det er utelukkende ansatte sitt ansvar å opprette og videreutvikle relasjoner mellom barn-barn, barn-voksen og voksen-voksen. En relasjon av høy kvalitet er en positiv og sterk relasjon mellom to individer som tilrettelegger for økt gjensidig respekt, forståelse, empati og trygghet. Å føle seg trygg er grunnleggende for en positiv utvikling. Relasjoner er et tema som blir gjennomgått på avdelingsmøter, personalmøter og i hverdagen. Relasjonskartlegging og barnesamtaler er verktøy som brukes sammen

med observasjoner for å sikre at alle barn har andre barn og ansatte som de har en god relasjon til.

KOMMUNIKASJON OG SPRÅK

Barnehagen skal støtte barns bruk av språk som et redskap for å tanke og gi uttrykk for egne meninger og følelser. Barnehagen observerer barna i hverdagen for å fange opp de barna som trenger ekstra støtte i sin utvikling. Personalet har fokus på å sette ord på gjenstander og følelser. Ved å bruke åpne spørsmål inviterer personalet barna til ulike typer samtaler der barns får anledning til å fortelle, undre seg og reflektere. Barna har tilgang til ulike bøker og rundt matbordet blir det ofte lest for barna. De ansatte har et særlig ansvar for å utvide barns ordforråd og hjelpe barna til å se sammenheng mellom ord, hverdagen i barnehagen og hverdagen til barnet utenfor barnehagens åpningstid.

DANNING

I danning inngår oppdragelse som en prosess der voksne både leder og veileder neste generasjon. Gjennom oppdragelse og danning videreføres, endres og forhandles det om verdier, normer, tanker og uttrykks- og handlingsmåter. Personalet skal veilede barn i deres vekslende mellom samfunnets normer, sosiale krav og egne væremåter.

Barnehagen skal bære preg av et helhetlig læringssyn, hvor danning er en kontinuerlig prosess. Omsorg, lek og læring står sentralt.

- Personalet skal legge til rette for meningsfulle opplevelser og støtte barns identitetsutvikling og positive selvforståelse.
- Støtte barnas aktivitet, engasjement og deltagelse i fellesskap
- Legge merke til, anerkjenne og følge opp barnas perspektiver og handlinger
- Utfordre barnas tenkning og invitere dem inn i utforskende samtaler
- Synliggjøre og fremheve mangfold og ulikheter som grunnlag for opplevelser, utforskning og læring.

5. BARNS MEDVIRKNING

«Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 27).

Våre metoder for å sikre barns medvirkning:

FUS barn gleder seg til «resten av livet». De vet at de har påvirkningsmulighet og at innspillene deres teller. Barn har rett til å delta i og bidra til barnehagenes daglige virksomhet. Vi mener at barna skal ses på som subjekter fra begynnelsen av livet, vi skal derfor forme dagen sammen med barna, og i samspillet sammen med oss kommer kvaliteten i barnehagen til uttrykk. Både kroppslig og språklig uttrykk må fanges opp. Barna skal oppmuntres til å gi uttrykk for sine tanker og meninger. Vi vil gjennom samtaler med barna, samlingsstunder og observasjoner fange opp hva som er viktig for hver enkelt. I barnehagehverdagen skal det settes av tid til å lytte og ha samtaler med barna. Vi som ansatte i barnehagen har ansvar for at hverdagen i barnehagen preges av å oppriktig se, høre og lytte til barnet.

6. SAMARBEID

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 29).

Våre metoder for å skape et godt foreldresamarbeid:

I Grønnmyra vil vi ha et samarbeid som bygger på tillit og åpenhet mellom foreldre og personalet. Vi vil alle ha en barnehage som bygger på tillit og åpenhet mellom foreldre og personalet. For at alle barn skal få det best mulig, må samarbeidet baseres på gjensidig respekt og forståelse. Overgangen fra hjemmet til barnehage kan være stor for en familie og det er viktig at gjensidig forståelse står sentralt i møtet med hverandre.

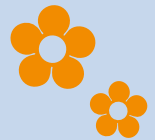
Jfr. Rammeplanens kapittel 2 §4 har barnehagen et samarbeidsutvalg (SU) som består av tre representanter fra foreldrene og tre representanter fra de ansatte. Dette er et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ som jobber for partenes interesser. Barnehagen ca 2-3 møter i året sammen med SU.

Ellers vil foreldresamarbeidet skje i følgende situasjoner:

- Daglig dialog ved henting og levering
- Mykid som digital plattform for kommunikasjon
 - 1-2 fastsatte og planlagte foreldresamtaler pr. barnehageår
 - Spontane samtaler etter behov
 - 2 foreldremøter pr. barnehageår
 - Eget foreldremøte for helt nye foreldre
 - Dugnader og andre sosiale aktiviteter
 - Årlig brukerundersøkelse

Samarbeid med andre instanser:

- **Sektor Oppvekst:** Barnehagen samarbeider med de andre barnehagene i Elverum kommune. Samarbeidet kan gjelde saker som berører alle barnehagene i kommunen, både private og kommunale. Daglig leder deltar på kommunens styremøter.
- **Barnevernet:** Barnehagen samarbeider med barnevernet i forhold til enkeltbarn. Alle ansatte i barnehager er i barnehageloven §22 pålagt opplysningsplikt uten hinder av taushetsplikten når det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet eller det foreligger andre former for omsorgssvikt.
- **Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT):** De arbeider med støttende utvikling og læring hos barn og unge med særlige behov. PPT er en henvisningsinstans. Barn med spesielle vansker/behov følges opp av PPT, og det gis spesialpedagogisk hjelp der det er nødvendig. De jobber direkte med barna, timer på enkeltvedtak, observasjoner og kartlegging av barn som blir utredet. PPT gir også veiledning til personalet.
- **Pedagogisk innsatsteam (PIT):** Teamet består av 6 spesialpedagoger. Dette er et «lavterskeltilbud». Barnehagen kan ta kontakt og drøfte anonymt, eller åpent med samtykke fra foreldre. Med samtykke kan PIT komme til barnehagen og observere enkeltbarn og de kan veilede både foreldre og ansatte. Dette tilbudet brukes før PPT kontaktes.
- Skolene i Elverum
- Helsestasjon
- Fysioterapeut
- Barne- og ungdomspsykiatri (BUP)
- Elverum kommune

**BARNET
FØRST!**

7. OVERGANGER

Tilvenning i barnehagen

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33).

Tilvenning-i-barnehagen

De første dagene i ny barnehage er en spennende tid for barn og foreldre.

Etter å ha vært hjemme sammen med mor eller far i mange måneder, så skal barnet for første gang i barnehagen.

Hvert enkelt barn er et enkelt individ, med sine følelser og tanker, og det er ingen fasit på hvordan hvert enkelt barn skal møtes i denne tilvenningen. Det er dermed vår oppgave å gjøre denne overgangen så god som mulig.

Kort info om generell tilvenning i barnehagen:

I mai/juni har vi «bli-kjent-kveld» der de nye foreldrene og barna treffer sin pedagogiske ledere. Alle vil få utdelt en kontaktperson, som vil følge opp dere foreldre og barna under tilvenningen.

Når et barn skal starte i barnehagen, er det vanligvis lagt opp til en tilvenning sammen med foreldrene på tre dager. Dette kan variere litt utfra barnets behov.

På dag 1: Kommer foreldre og barn til avtalt tid, hvor de da møter sin kontaktperson. Forelder er med barnet hele tiden, ca. 2 timer. Vi bruker god tid til å bli kjent med barnet deres.

Dag 2: Foreldrene tar med barnet inn på avdeling og er der en liten stund sammen med barnet. Dersom de føler det er greit, kan de godt prøve å trekke seg litt unna.

På dag 3: Forlater foreldrene barnehagen på formiddagen, barnet spiser i barnehagen, sover og venter foreldrene når barnet har våknet. De som starter på stor base eller Brennesla trenger ikke nødvendigvis følge denne tre dages planen, om det ikke er ønskelig fra barn og voksne.

Overganger innad i barnehagen

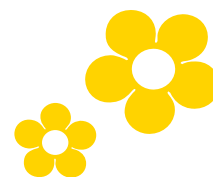
«Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33).

Våre metoder for å sikre en god overgang innad i barnehagen:

Når et barn skal bytte avdeling ser vi viktigheten av å tilrettelegge for en god overgang. I dialog med barnet snakker vi om overgangen og forbereder barnet på det som skal skje. Når barnet skifter avdeling tilbys egne overgangssamtaler til foreldre. Personalet har også overgangssamtaler med den nye avdelingen. Barna får komme på flere fastsatte besøksdager/besøksuker på den nye avdelingen, ellers er barnehagen fleksibel dersom barn ønsker å besøke andre avdelinger. Gjennom å bli kjent med miljøet, rutiner og bygge relasjoner med menneskene på den nye avdelingen blir det trygt for barnet å være der på daglig basis.

- Barna er med en kjent voksen på besøk til sitt nye team, en god stund før overgangen.
- Overgang fra stor base til Brennesla: Barna bruker teamkroken før overgang, og snakker om hverdagen på Brennesla.
- Ansatte på det nye teamet, hilser på foreldre og barn i hverdagen.
- Overgangssamtaler mellom teamene

Overgang mellom barnehage til skole

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning. De eldste barna skal få mulighet til å glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehagen og skolen. Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33).

Våre metoder for å sikre en god overgang til skolen:

[Sjekkliste for overgang barnehage - skole/sfo](#)

Brennesla er utegruppa i Grønnmyra og er i hovedsak et tilbud for barnehagens 5 åringer. Brennesla har egen garderobe og en egen del av barnehagen som de disponerer. I tillegg har Brennesla sitt eget uteområde i Sørskogbygda med vedfyrt løvvo, utekjøkken og selvlagde lekeapparater. Vi har egen minibuss som er i daglig bruk til Sørskogbygda eller andre turmål.

Dette siste året på Brennesla vil vi gjennom lek og aktiviteter bli kjent med tall, bokstaver, begreper, digitale verktøy og få en forsmak på skolen.

I løpet av året på Brennesla vil barna forberedes til skolestart ved å gjøre dem mest mulig selvstendige. Det vil si lære seg å vente på tur, motta beskjeder, finne frem klær, ta ansvar for egen av og påkledning, rydde på plass etc. I tillegg til vårt eget arbeid i barnehagen samarbeider vi med kommunen og våre skoler i Elverum. Skjematisk oversikt over samarbeidet med kommunen og overgang fra barnehage til skole finnes på Elverum kommune sin hjemmeside.

8. BARNEHAGEN SOM PEDAGOGISK VIRKSOMHET

Lærende organisasjon

«Målet med barnehagen som pedagogisk virksomhet, er å gi barna et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. For å oppnå dette skal barnehagen være en lærende organisasjon, og det pedagogiske arbeidet skal være begrunnet i barnehageloven og rammeplanen.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 37).

I FUS er vi lærende barnehager. Personalet er i kontinuerlig utvikling, reflekterer over faglige og etiske problemstillinger, holder seg faglig oppdatert og er gode rollemodeller. Senge (2006) sier: "en lærende organisasjon er en organisasjon som kontinuerlig forbedrer sin evne til å skape sin egen framtid." Vi legger derfor vekt på at personalet utvikler sine evner og bygger sin kapasitet slik at barna møter omsorgsfulle og kompetente ansatte.

PERSONALSAMARBEID OG KOMPETANSEUTVIKLING

Vårt mål er å skape en arbeidsplass hvor personalet opplever at de får brukt seg selv, sine interesser og kompetanse på best mulig måte. Gjennom gode planleggingsrutiner, faglig oppdatering og et godt arbeidsmiljø ønsker vi og skap en god arbeidsplass, som igjen vil komme alle barna i Grønnmyra FUS barnehage til gode.

Det er avsatt 5 planleggingsdager i året hvor vi felles skal jobbe med mål, etikk, pedagogisk

dokumentasjon, samarbeid, HMS, Tema arbeid, planarbeid, førstehjelpskurs, eventuelt andre felles kurs m. m. FUS skolen som arrangeres for alle ansatte er et av virkemidlene barnehagen har for å nå FUS sine hovedmål. I tillegg har FUS inngått et samarbeid med Marianne Godtfredsen og Kristian Sørensen hvor satsningsområdet er «Egenledelse i lek og læring». Dette samarbeidet innebærer kursing av ansatte og målrettet arbeid internt i barnehagen.

Felles målsetning for perioden er: «SAMMEN GIR VI BARNDOMMEN VERDI – HOS OSS KOMMER LEKEN FØRST!» Møtevirksomhet: Alle team har team møte 1 gang hver 14 dag. 1 gang i uken har vi ledermøte med alle Ped lederne og Daglig Leder Ca. 1 gang i måneden har vi personalmøte 2 timer på kveldstid.

Kompetanseheving i personalet:

- Alle ansatte får hvert år delta på livredningskurs; hjerte – og lungeredning med Akuttgruppen.no. Samt livredningsprøve i basseng for de som har ansvar for barnegrupper i basseng.
- Vi har veiledning av nyutdannet pedagoger og egen opplæringsplan for nyansatte.
- Vi har kurs i brannvern og HMS for barnevernleder, verneombud og leder
- Vi har egne kurs for våre pedagoger, fagarbeidere og pedagogiske medarbeidere i vårt nettverk.
- Vi deltar på FUS- skolen – som er et kurstilbud til assistenter og pedagoger for at FUS barnehagene skal nå sine 4 hovedmål.
- Vi har stor satsing på egenledelse i lek og læring! Gjennom Zelo som er –e-lærings økter for hele personalgruppen.

- Vi prøver også så langt det lar seg gjøre å delta på kursene vi får av Elverum kommunen – kompetansetiltak.

Planlegging

«Planlegging gir personalet grunnlag for å tenke og handle langsiktig og systematisk i det pedagogiske arbeidet. Planleggingen skal bidra til kontinuitet og progresjon for enkeltbarn og barnegruppen, og skal være utgangspunkt for refleksjon og utvikling av virksomheten.»

(Rammeplan for barnehagen 2017)

Vi planlegger virksomheten vår for å bli best mulig på det vi gjør. Planene danner grunnlaget for det pedagogiske arbeidet og skal sikre at vi med utgangspunkt i vår kunnskap om barns utvikling og læring legger til rette for en god barnehagehverdag. Barnehagens overordnende mål, observasjoner, tilbakemeldinger fra barna og foresatte, samt våre pedagogiske vurderinger ligger til grunn for våre planer. Det er viktig å ha gode planer samtidig som man evner å se situasjoner i her og nå perspektivet. Det er viktig at barna skal få medvirke og at innspillene deres telles!

Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte

«Barnehagen skal tilpasse det allmennpedagogiske tilbudet etter barnas behov og forutsetninger, også når noen barn har behov for ekstra støtte i kortere eller lengre perioder. Barnehagen skal sørge for at barn som trenger ekstra støtte, tidlig får den sosiale, pedagogiske og/eller fysiske tilretteleggingen som er nødvendig for å gi barnet et inkluderende og likeverdig tilbud. Inkludering i barnehagen handler også om tilrettelegging for sosial deltakelse. Hvis det er grunn til å tro at barnets behov ikke kan dekkes innenfor det allmennpedagogiske tilbudet, skal barnehagen opplyse foreldrene om retten til å kreve en sakkyndig vurdering av om barnet har behov for spesialpedagogisk hjelp.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 40).

Tiltak – tidlig innsats i barnehagen

Vurdering

«Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen. Vurderingsarbeidet skal bygge på refleksjoner som hele personalgruppen er involvert i. Barnets trivsel og allsidige utvikling skal observeres og vurderes fortløpende, med utgangspunkt i barnets individuelle forutsetninger og kunnskap om barns utvikling og behov. Barnets erfaringer og synspunkter skal inngå i vurderingsgrunnlaget»

(Rammeplan for barnehagen 2017)

Vi observerer og evaluerer fortløpende det arbeidet vi gjør og måten vi gjør dette på gjennom hele året. Dette gjør vi på team og personalmøter, samt planleggingsdager. I tillegg må de voksne reflektere rundt hvordan egen adferd påvirker barnas adferd og samspillet seg imellom. FUS-barnehagene benytter UDIR sin brukerundersøkelse og har medarbeiderundersøkelse årlig. Resultatene fra undersøkelsene gir grunnlag for evaluering og videreutvikling.

Observasjoner som utføres av CLASS observatørene resulterer i en tilbakemeldingsrapport som vi bruker som grunnlag for videreutvikling i personalgruppa.

Dokumentasjon

«Dokumentasjon av personalets arbeid synliggjør hvordan personalet arbeider for å oppfylle kravene i barnehageloven og rammeplanen. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i barnehagens arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle den pedagogiske virksomheten.»

(Rammeplan for barnehagen 2017)

Dokumentasjon er synliggjøring av arbeidet som gjøres i barnehagen. Det skal gi foreldre og samfunnet for øvrig, innsyn i arbeidet vi gjør. Dette skjer på ulike måter. Vi tar bilder av barnas hverdag i barnehagen, vi bruker i enkelte tilfeller video, utfører barnesamtaler, månedsplaner, månedsbrev, hjemmesiden samt Facebook. Dokumentasjon hjelper oss å reflektere over arbeidet som er gjennomført og vurderinger som gjøres vil også fungere som et verktøy for oss når nye planer skal legges.

9. BARNEHAGENS FAGOMRÅDER

Barnehagen har 7 ulike fagområder:

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse, mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall, rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn

«Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold. Barnehagen skal ta utgangspunkt i barnas engasjement og bidrag slik at arbeidet med fagområdene kan oppleves som en meningsfull og morsom del av barnas hverdag. Barna skal utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor alle fagområder gjennom undring, utforskning og skapende aktiviteter.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 47).

